

การพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของGesell เพื่อพัฒนาความสามารถ

ในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย

The Development of Creative Activities Based on Gessell's Theory for the Development of Pre-primary

School Children's Fine Motor Skills

กฤษณา รักนุช¹

อัญชลี ทองเฒ²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นวิจัยทดลอง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของGesell 2) เพื่อพัฒนาความสามารถการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย ประชากรเป้าหมาย คือ นักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับอนุบาล 2 จำนวน 17 คน โรงเรียนบวรวิทยา ๒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 1) แผนการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell จำนวน 10 แผน กิจกรรม 10 กิจกรรม ดังนี้ 1.1 การเคลื่อนไหว ได้แก่ (1)การวาดภาพ (2)การร้อยลูกปัด (3)การปั้น (4)การฉีก-ตัดปะ 1.2 ภาษา ได้แก่ (1)เพลงตาคู หูฟัง (2)เพลงร่ำระบำชาวเกาะ (3)เพลงนับเลข 1.3 การปรับตัว ได้แก่ (1)การยกน้ำหนักหรือหมุนถัง (2)ตักน้ำกรอกใส่ขวด 1.4 นิสัยส่วนตัวและส่วนรวม ได้แก่ (1)การยกน้ำหนักหรือหมุนถัง (2)ตักน้ำกรอกใส่ขวด (3)การแสดงความเคารพผู้ใหญ่ 2)แบบประเมินความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก 3)แบบบันทึก หลังจากการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1)ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของGesell มีประสิทธิภาพ คือ มีค่า IOC = 0.66 - 1.00 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 2) นักเรียนทุกคนมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell มีคะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์, แนวคิดของGesell, ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

นักเรียนระดับปฐมวัย

¹ นักศึกษาหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

² ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Thesis Title The Development of Creative Activities Based on Gessell's Theory for the Development of Pre-primary School Children's Fine Motor Skills

Researcher Kritsana Raknuch

Thesis advisor Asst. Prof. Dr. Anchali Thongaime

Program Curriculum & Instruction

Academic Year 2016

Abstract

This research is an experimental study aiming to 1) develop a set of creative activities based on Gesell's theory and 2) to develop the pre-primary school children's fine motor skills. The population consists of 17 kindergarten children aged between 4-5 years old. They are all the Kindergarten-2 pupils of Baworn Withthaya – 2 School under the jurisdiction of Office of Phranakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area 1. The research instruments are: 1) 10 plans of creative activities based on Gesell's theory namely: 1.1 (1) drawing, (2) Bead embroidery, (3) sculpture, (4) torn paper collage; 1.2 Language Activities (1) Eyes and Ears Song, (2) Islanders Dance, (3) Numbers and Counting Song; 1.3 Body Adjustment and Balance (1) Water Bucket Lifting & Rotation, (2) Filling Bottles of Water, and (3) Showing Respect to the Elders. 2) The assessment scale to evaluate the children's fine motor skills; 3) The post-activity assessment scale The collected data were analyzed using a statistical software application. The data were analyzed by using percentage. Results show that: 1) the set of creative activities based on Gesell's theory is effective with the IOC 0.66-1.00, as required by the standard, 2) all the subjects developed their fine motor skills through the activities based on Gesell's theory with the score of 80 percent or higher.

Keywords: Creative activities, Gesell's Theory, Pre-primary School Children's Fine Motor Skills

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่ออบรมเลี้ยงดูและเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาบนพื้นฐานของทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบบูรณาการให้เด็กได้เรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้มีโอกาสริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเองซึ่งสอดคล้องและเหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยประสบการณ์ต่างๆ ที่จัดให้เป็นประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง (กรมวิชาการ, 2540 : 10-16) สอดคล้องกับ สุวิมล ตั้งสัจพจน์ (2540 : 27) กล่าวว่า การเรียนระดับปฐมวัยเป็นการเรียนเพื่อส่งเสริมความสามารถของเด็ก โดยเฉพาะความสามารถด้านกล้ามเนื้อซึ่งควรให้ความสำคัญยิ่งเพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่บ่งชี้ให้เห็นถึงความพร้อมทางการเรียนและเด็กในวัยนี้ต้องการการพัฒนาอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะทักษะการใช้มือ ซึ่งสามารถฝึกฝนได้โดยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก เต็มสิริเนาวรังสี (2544) กล่าวว่า เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก

สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2553: 115-116) ได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของเด็กก่อนปฐมวัยจะไม่รวดเร็วเหมือนวัยทารก แต่จะเป็นอัตราที่คงที่ ส่วนที่พัฒนามาก ได้แก่ วุฒิภาวะระบบประสาทปรากฏมาในภาพของกล้ามเนื้อมัดต่างๆ จะแข็งแรง และทำงานประสานกันทำให้ร่างกายเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่ว สามารถทรงตัวได้ดีขึ้น อาจแบ่งแยกเป็น 2 ส่วน คือ กล้ามเนื้อใหญ่ เด็กปฐมวัยจะมีอัตราการพัฒนาเป็นไปตามวัย เช่น อายุ 4 ปี จะสามารถเดินลงบันไดแบบสลับเท้าได้ดีกว่าเด็กอายุ 3 ปี หรือการกระโดด เด็กอายุ 3 ปี จะกระโดดเท้าพร้อมกัน อายุ 4 ปี จะสามารถกระโดดด้วยเท้าข้างเดียวและเมื่ออายุ 5 ปีจะกระโดดสลับเท้าได้ เป็นต้นไป การส่งเสริมพัฒนาการเด็กในกล้ามเนื้อเล็กโดยเฉพาะกล้ามเนื้อมือจะพัฒนาอย่างมากเช่นกัน ในการวาดภาพตามแบบ เด็กจะวาดรูปวงกลมได้ที่อายุ 3 ขวบ วาดรูปสี่เหลี่ยมได้ที่อายุ 4 ขวบ และวาดรูปสามเหลี่ยมได้ที่อายุ 5 ขวบ การส่งเสริมพัฒนาการเด็กในด้านกล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา เช่นการร้อย การตัดกระดาษ และการวาดภาพอย่างอิสระ

Gesell (1940) ได้กล่าว ถึงทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายว่า การที่เด็กแสดงความสามารถในการจัดกระทำกับวัตถุ เช่น การเล่นลูกบอล การขีดเขียน เด็กต้องใช้ความสามารถของการใช้สายตาและกล้ามเนื้อซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของระบบประสาทและการเคลื่อนไหวประกอบกัน ลักษณะพัฒนาการที่สำคัญของเด็กในระยะนี้คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเคลื่อนไหว การทำงานของระบบประสาท และกล้ามเนื้อ การพัฒนาความสามารถในการควบคุมร่างกาย การบังคับส่วนต่างๆ ของร่างกาย และได้แบ่งพัฒนาการเด็กออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (Gross Motor Development) เป็นความสามารถของร่างกายที่ครอบคลุมถึงการบังคับอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายและความสัมพันธ์ทางด้านการเคลื่อนไหวทั้งหมด

2. พฤติกรรมด้านการปรับตัว (Fine Motor or Adaptive Development) เป็นความสามารถในการประสานงานระหว่างระบบการเคลื่อนไหวกับระบบความรู้สึก เช่น การประสานงานระหว่างตากับมือซึ่งดูได้จากความสามารถในการใช้มือของเด็ก เช่น ในการตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นลูกบาศก์ การสั่นกระดิ่ง การแหว่ง กำไล ฯลฯ ฉะนั้นพฤติกรรมด้านการปรับตัวจึงสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางด้านการเคลื่อนไหว

3. พฤติกรรมด้านภาษา (Language Development) ประกอบด้วยวิธีสื่อสารทุกชนิด เช่น การแสดงออกทางหน้าตาท่าทาง การเคลื่อนไหวท่าทางของร่างกาย ความสามารถในการเปล่งเสียง และภาษาพูดการเข้าใจการสื่อสารกับผู้อื่น

4. พฤติกรรมด้านนิสัยส่วนตัวและส่วนรวม (Personal Social Development) เป็นความสามารถในการปรับตัวของเด็กระหว่างบุคคลกับบุคคลและบุคคลกับกลุ่ม ภายใต้ภาวะแวดล้อมและสภาพความเป็นจริงนับเป็นการปรับตัวที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของสมองและระบบการเคลื่อนไหวประกอบกัน

ความสามารถของกล้ามเนื้อมือเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตประจำวัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 82) วิธีการส่งเสริมความสามารถกล้ามเนื้อมือ คือทำได้โดยการฝึกฝนการทำงานโดยใช้มือ นิ้วมือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา โดยให้เด็กทำกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายให้เด็กได้ฝึกฝนจากง่ายไปยากตามความต้องการและความสนใจของเด็กเป็นรายบุคคล กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การหยิบจับสิ่งของ การพับ ฉีก ตัด ปะกระดาษ การพิมพ์ภาพ การขยำ การร้อยลูกปัด การรูดซิป การติดกระดุม ซึ่ง Mayesky (1998 : 103-105 ; อ้างอิงจาก วรณี อยู่คง, 2547) กล่าวว่ากล้ามเนื้อมือจะมีการพัฒนาที่ดีที่สุดในช่วงอายุ 4-5 ขวบ การพัฒนากล้ามเนื้อมือควรทำต่อเนื่องและสม่ำเสมอจึงควรจัดกิจกรรม เช่น การลากเส้น การวาดภาพ การฉีก ตัด ปะกระดาษให้เป็นรูปต่างๆ และการปั้น ซึ่งล้วนเป็นการส่งเสริมความสามารถของกล้ามเนื้อมัดเล็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่วน กัลยา ตันติผลาชีวะ (2540 : 20) กล่าวว่าเด็กอายุ 4-5 ขวบ แตกต่างจากเด็กในระดับประถมศึกษา เนื่องจากวัยเด็กเล็กการหยิบจับสิ่งใด ยังไม่คล่องตัว กล้ามเนื้อยังต้องการการสร้างเสริมความแข็งแรง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kaufman, H.F. (1949 : 885-888) พบว่าพัฒนาการความสามารถในการใช้นิ้วมือด้วยการวาดภาพระบายสี การฉีก ตัด ปะ การประดิษฐ์เศษวัสดุ และการปั้นนั้นจะนำไปสู่ความสามารถในด้านการเขียนได้ดียิ่งขึ้น และ Dawson, M.A. (1957 : 391-392) กล่าวว่า การเขียนที่ดีจะต้องมีการประสานงานกันอย่างดีระหว่างสายตา มือ และการควบคุมกล้ามเนื้อ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ การวาดภาพระบายสี การเล่นกับสี การพิมพ์ภาพ การปั้น การฉีก ตัด ปะ การประดิษฐ์เศษวัสดุ การร้อยการสาน การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ และการปั้น ซึ่ง พรเพ็ญ บัวทอง (2555:22 อ้างอิงจาก Hammond, 1967: 275-282) ได้จัดชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ควรจัด ให้กับเด็ก

เอาไว้ดังนี้ 1) การปั้น 2) การประดิษฐ์ 3) การฉีก ตัดปะ 4) การระบายสี 5) การวาดภาพด้วยนิ้วมือ 6) การเล่นเกมบล็อก 7) การวาดภาพด้วยทราย 8) การวาดภาพด้วยฟองสบู่ซึ่งเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการให้กับเด็กปฐมวัย และยังเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย การฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็ก ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของเด็กปฐมวัยต่อไปในอนาคต

เยวพา เดสเซคูปต์ (2542: 107) พัฒนาความสามารถในการคิดและการใช้จินตนาการ การสังเกตและเพิ่มพูนการรับรู้ที่มีต่อตนเองและผู้อื่น และพัฒนาความเชื่อมั่นเกี่ยวกับตนเองในการเลือกใช้วัสดุต่างๆ ส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมือ ความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับรูปร่าง สี และมีโอกาสพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน พัฒนาทักษะทางสังคมจากการแบ่งปันอุปกรณ์ที่ใช้ แบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลทำความสะอาดอุปกรณ์เหล่านั้น

จากความสำคัญและสภาพการณ์ดังกล่าว จึงทำให้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ โดยใช้แนวคิดของ Gesells เพื่อความสามารถการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย ซึ่งอาจเป็นแนวทางหนึ่งสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยใช้สำหรับส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีความสามารถซึ่งเป็นขั้นพื้นฐานที่จะพัฒนาไปสู่ขั้นต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell
2. เพื่อพัฒนาความสามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนมีพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell นักเรียนทุกคนมีคะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับอนุบาล 2 จำนวน 17 คน โรงเรียนบวรวิทยา ๒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

1.4.2 ตัวแปรที่จะศึกษา

- ตัวแปรต้น 1. ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell

- 1.1 การเคลื่อนไหว ได้แก่ (1)การวาดภาพ (2)การร้อยลูกปัด (3)การปั้น (4)การฉีก-ตัดปะ
 - 1.2 ภาษา ได้แก่ (1)เพลงตาคู หูฟัง (2)เพลงร่ำระบำชาวเกาะ (3)เพลงนับเลข
 - 1.3 การปรับตัว ได้แก่ (1)การยกน้ำหรือหมุนถั่ง (2)ตักน้ำกรอกใส่ขวด
 - 1.4 นิสัยส่วนตัวและส่วนรวม ได้แก่ (1)การยกน้ำหรือหมุนถั่ง (2)ตักน้ำกรอกใส่ขวด (3)การแสดงความเคารพผู้ใหญ่
- ตัวแปรตาม ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก หมายถึง การที่เด็กอายุ 4-5 ปีมีความสามารถบังคับกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ให้ทำงานประสานกันได้ เช่น ฉีก ตัด ปะ กระจายลงในภาชนะ เป็นต้น โดยมีหลักการทำงานที่สำคัญ คือ มีการประสานสัมพันธ์กันระหว่าง มือ นิ้วมือ และตา เพื่อให้สามารถทำงานได้เป็นอย่างดี วัดได้โดยแบบประเมินความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell หมายถึง ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ควรจัดให้กับเด็กปฐมวัยดังนี้

- 1.1 การเคลื่อนไหว ได้แก่ (1)การวาดภาพ (2)การร้อยลูกปัด (3)การปั้น (4)การฉีก-ตัดปะ
- 1.2 ภาษา ได้แก่ (1)เพลงตาคู หูฟัง (2)เพลงร่ำระบำชาวเกาะ (3)เพลงนับเลข
- 1.3 การปรับตัว ได้แก่ (1)การยกน้ำหรือหมุนถั่ง (2)ตักน้ำกรอกใส่ขวด
- 1.4 นิสัยส่วนตัวและส่วนรวม ได้แก่ (1)การยกน้ำหรือหมุนถั่ง (2)ตักน้ำกรอกใส่ขวด (3)การแสดงความเคารพผู้ใหญ่

นักเรียนระดับปฐมวัย หมายถึง นักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับอนุบาล 2 จำนวน 17 คน โรงเรียนบวรวิทยา ๒ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนระดับอนุบาล 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กที่ดีขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของGesell จำนวน 10 แผน กิจกรรม 10 กิจกรรม ดังนี้

1.1 การเคลื่อนไหว ได้แก่ (1)การวาดภาพ (2)การร้อยลูกปัด (3)การปั้น (4)การฉีก-ตัดปะ

1.2 ภาษา ได้แก่ (1)เพลงตาคู หูฟัง (2)เพลงร่ำระบำชาวเกาะ (3)เพลงนับเลข

1.3 การปรับตัว ได้แก่ (1)การยกน้ำหนักหรือหมุนถัง (2)ตักน้ำกรอกใส่ขวด

1.4 นิษัยส่วนตัวและส่วนรวม ได้แก่ (1)การยกน้ำหนักหรือหมุนถัง (2)ตักน้ำกรอกใส่ขวด (3)การแสดงความสามารถผู้ใหญ่

2. แบบประเมินความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยการสังเกตพฤติกรรม ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านความคล่องแคล่ว

2.2 ด้านความยืดหยุ่น

2.3 ด้านความถูกต้องและความสามารถในการควบคุม

2.4 ด้านการประสานกัน

2.5 ด้านการรับรู้โดยการสัมผัส

3. แบบบันทึกหลังจากการจัดกิจกรรม

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมกับนักเรียนประชากรเป้าหมายโรงเรียนบวรวิทย์ ๒ โดยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยสาธิตขั้นตอนการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของGesell จำนวน 10 แผน กิจกรรม 10 กิจกรรม ให้นักเรียนได้รู้จัก เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจของนักเรียน

2. ผู้วิจัยทำการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของGesell จำนวน 10 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแผนละ 30 นาทีในระหว่างการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยจะสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยใช้แบบประเมินความสามารถการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก แบ่งออกเป็น 4 ระดับคะแนน 3 2 1 และ 0 และรวบรวมคะแนนเพื่อที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3. หลังจากทำกิจกรรมเสร็จแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกพฤติกรรมนักเรียนตามแบบบันทึกหลังกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

วิเคราะห์แบบประเมินความสามารถการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม และแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนประชากรเป้าหมาย โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

สรุปผลการศึกษา

จากการใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของGesell เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของGesell พบว่า ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ คือ มีค่า IOC = 0.66-1.00 ตามเกณฑ์มาตรฐาน

5.1.2 ผลการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย พบว่า นักเรียนทุกคนมีการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell นักเรียนทุกคนมีคะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

อภิปรายผลการศึกษา

5.2.1 ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของGesell พบว่า ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ คือ มีค่า IOC = 0.66-1.00 ตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งเป็นผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ คือ Awareness (2003: Online) กล่าวถึง การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยการจัดกิจกรรมให้มือทั้ง 2 มือประสานสัมพันธ์กัน ได้แก่ การปรบมือ เพื่อกระตุ้นกล้ามเนื้อและแขน โดยสามารถใช้ประกอบเพลง และการเล่นเกม การจัดกิจกรรมการสัมผัส ได้แก่ การใช้อุปกรณ์ครีม โกนหนวด น้ำ ทราช เมล็ดข้าวหรือมัทกะโรนี และวาดภาพด้วยนิ้วมือ เช่น การตัดทราชขึ้นลง การละเลงสีด้วยนิ้วมือ การจัดกิจกรรมที่ให้มือได้กำและจับ เช่น เอาแหวนออกจากเสา ร้อยของเล่น โดยใช้ไม้แทนเข็ม ตักน้ำจากถ้วยหนึ่งไปอีกถ้วยหนึ่ง ร้อยลูกปัดรวมกัน หมุนถ้ำน้ำ Fishernand Terry (1997: 284) กล่าวถึง การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กเพื่อส่งเสริมกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็ก ก่อนที่จะเรียนเขียน ว่าการวาดรูประบายสี การเขียนอักษร เช่น เส้นตรง วงกลม หรือเส้นพื้นฐานต่างๆการ ออกแบบ ระบายสีด้วยนิ้วมือ และสุมนา พานิช (2531: 24) กล่าวถึง การฝึกให้เด็กใช้นิ้วมือในการวาดภาพ ระบายสี ปั้น ตัดกระดาษ เขียนหนังสือ ทำกิจกรรมอื่นๆ ในเรื่องการช่วยเหลือตัวเอง เช่น การติดกระดุม การรู๊ดชิป เป็นต้น

5.2.2 ผลการพัฒนาความสามารถการใช้กล้ามเนื้อเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย พบว่า นักเรียนทุกคนมีการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell นักเรียนทุกคนมีคะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

จากคะแนน/ร้อยละแบบประเมินความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก จำนวน 10 กิจกรรม นักเรียนจำนวน 17 คน พบว่า นักเรียนทุกคนมีการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell มีคะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 จะเห็นได้ว่าแนวคิดของ Gesell (1940) ได้กล่าวไว้ว่า การที่เด็กแสดงความสามารถในการจัดกระทำกับวัตถุ เช่น การเล่นลูกบอล การขีดเขียน เด็กต้องใช้ความสามารถของการใช้สายตาและกล้ามเนื้อมือซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของระบบประสาทและการเคลื่อนไหวประกอบกัน คือ 1)พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (Gross Motor Development) 2) พฤติกรรมด้านการปรับตัว (Fine Motor or Adaptive Development) 3) พฤติกรรมด้านภาษา (Language Development) 4) พฤติกรรมด้านนิสัยส่วนตัวและส่วนรวม (Personal Social Development) สอดคล้องกับศรีเรือน แก้วกังวาน (2540) ได้กล่าวไว้ถึงลักษณะพัฒนาการของมนุษย์ว่า เป็นลักษณะที่มีลำดับขั้นตอน ซึ่งพัฒนาการด้านต่างๆ ของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป ตามลำดับขั้นตอนไม่มีการข้ามขั้น ซึ่งมีข้อพิจารณาเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก คือ พัฒนาการส่วนใหญ่ก่อนส่วนเล็ก เช่น พัฒนาการขีดเขียนของเด็ก ลำดับขั้นตอนพัฒนาการดำเนินไปอย่างเป็นระบบระเบียบ

สำหรับการทำงานกลุ่ม คะแนน/ร้อยละพฤติกรรมกลุ่มจำนวน 5 กิจกรรม นักเรียนจำนวน 17 คน แบ่งเป็นกลุ่ม 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน พบว่า นักเรียนทุกกลุ่มเมื่อทำกิจกรรมร่วมกัน มีความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือ และยอมรับฟังผู้อื่น มีคะแนนร้อยละ 91.66 - 95.00

และคะแนน/ร้อยละพฤติกรรมรายบุคคล จำนวน 5 กิจกรรม นักเรียนจำนวน 17 คน พบว่า นักเรียนทุกคนเมื่อทำกิจกรรมแต่ละครั้งสามารถที่จะทำงานครบตามจำนวน เสร็จตามเวลา คิดสร้างสรรค์ และสวยงาม มีคะแนนร้อยละ 76.66 – 100

เมื่อเปรียบเทียบคะแนน/ร้อยละความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กกับพฤติกรรมเป็นรายบุคคล นักเรียนจำนวน 17 คน พบว่าคะแนน/ร้อยละความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและคะแนนพฤติกรรมเป็นรายบุคคลไม่แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กอยู่ระหว่างร้อยละ 81.66 – 98.33 ส่วนพฤติกรรมเป็นรายบุคคลอยู่ระหว่างร้อยละ 76.66 – 100 ซึ่งเป็นความสามารถและพฤติกรรมของเด็กนักเรียนประชากรเป้าหมาย สอดคล้องกับ Tansley (1960:167-172) กล่าวว่า งานสร้างสรรค์ในโรงเรียนเป็นรูปแบบที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่สมบูรณ์ ในการพัฒนาความเจริญงอกงามทุกด้าน เช่น พัฒนาการทางอารมณ์ สติปัญญา ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง วิรุณ ตั้งเจริญ (2539 : 63 – 38) กล่าวว่าศิลปะช่วยให้

เกิดการพัฒนาด้าน พฤติกรรมในการทำงานบุคลิกภาพ การแสดงออกทางอารมณ์ และความรู้สึกรู้สึกคิด ความเชื่อมั่นในตนเอง ช่วยให้เกิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคม ได้แก่ การเอื้อเฟื้อ การร่วมมือ และการเปลี่ยนความคิด องค์การ อิมทรีมพริซ และ คนอื่น ๆ (2526 : 279 – 282) ได้กล่าวถึงกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ว่าเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินในการทำงานมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ มีเหตุผล รู้จักสังเกต มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ เป็นผู้กล้าตัดสินใจ และฝึกให้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการแก้ปัญหา และงานวิจัยที่มาสสนับสนุนเหตุผลดังกล่าวสมศรี เมฆไพบุลย์วัฒนา (2551:บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ร้อยดอกไม้ ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ร้อยดอกไม้สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกิตติยา แก้วขอมดีและศุภัญญา จันทรมาศ (2559) รายงานการวิจัยการจัดกิจกรรมการปั้นแป้งโดว์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอนุบาลชั้นปีที่1/2 โรงเรียนเกษมพิทยา สรุปผลการวิจัยว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมการปั้นเพื่อพัฒนาความสามารถของกล้ามเนื้อหลังการทดลองทำกิจกรรมการปั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประการสุดท้ายแบบบันทึกหลังจากการจัดกิจกรรมกิจกรรมนักเรียนแสดงความสามารถการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กชุดกิจกรรมทั้ง 10 ชุด มีทั้งกิจกรรมทำเป็นรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่มได้ทำให้เห็นพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนระดับปฐมวัยที่เป็นประชากรเป้าหมายได้อย่างชัดเจน

ข้อค้นพบของงานวิจัยครั้งนี้

1.กิจกรรมทั้ง 10 กิจกรรมช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กๆ ได้อย่างดี เด็กนักเรียนสามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กในการทำกิจกรรม ทั้ง 10 ชุดได้อย่างคล่องแคล่ว ยืดหยุ่น มีความสามารถในการควบคุม การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา รวมทั้งการมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครองและครูในโรงเรียน กิจกรรมทั้งหมดจะเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กขั้นต่อไปได้ เช่นการพัฒนาการเขียน ตัวหนังสือ การวาดภาพ เป็นต้น

2. กิจกรรมบางกิจกรรม สร้างความภาคภูมิใจให้แก่เด็กๆ โดยเฉพาะขณะที่เด็กนักเรียนนำเสนอผลงานจากการที่เด็กได้เล่าเรื่องจากทำผลงาน หรือเล่าเรื่องหลังจากการทำกิจกรรมแต่ละชุด เป็นการให้เด็กได้ทบทวนการทำงานของตนพร้อมทั้งสะท้อนความรู้สึกของตนให้ผู้อื่นได้ฟัง ครูแสดงความชื่นชม พยกหน้าตั้งใจฟัง และ

เพื่อนๆ ให้เสียงปรบมือทำให้เด็กรู้สึกว่าผลงานที่ตนกำลังนำเสนอมีความสำคัญ เป็นที่น่าสนใจสำหรับคนอื่น คำชมเชยเป็นสิ่งที่เด็กวัยนี้ต้องการมากที่สุด เพราะต้องการให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของตน เพื่อเป็นการกระตุ้น และส่งเสริมให้เด็กเกิดการตอบสนองที่ดี ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กให้พัฒนาสูงขึ้น

3.ชุดกิจกรรมตามแนวคิดของ Gesell ทั้ง 10 ชุดที่พัฒนาขึ้นมานั้นเมื่อนำมาใช้กับนักเรียนระดับปฐมวัย พบว่านักเรียนระดับปฐมวัยได้เรียนรู้อย่างมีความสุข สนุกสนานกับการทำกิจกรรม แต่ละกิจกรรม เด็กมีความ ตื่นเต้น และกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่ม เด็กๆจะมาช่วยครู จัดเตรียมอุปกรณ์และจัดเก็บอุปกรณ์เข้าที่ทุกครั้งหลังเสร็จกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ครูต้องสังเกตพฤติกรรมนักเรียน คอยกระตุ้นและควบคุม เวลาในการทำกิจกรรมเพราะนักเรียนบางกลุ่มทำได้ช้า ดังนั้นการกำหนดเวลาจึงต้องยืดหยุ่นออกไปบ้างเพื่อให้ นักเรียนที่ช้าทำได้ทัน ส่วนกลุ่มนักเรียนที่เสร็จก่อนครูอาจต้องหากิจกรรมเล็กๆมาเสริม เพื่อคอยเพื่อนหรือ อาจจะให้ช่วยเชียร์เพื่อนๆ กลุ่มที่ช้าบ้าง

2.ครูควรเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมให้เหมาะสม ปลอดภัยและมีจำนวน เพียงพอกับนักเรียน เช่น ลูกบิดต้องเป็นขนาดใหญ่ และถ้ำน้ำต้องมีขนาดเหมาะกับตัวของเด็ก

3.เมื่อเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งควรช่วยกันจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์และทำความสะอาด บริเวณที่ทำกิจกรรมทุกครั้ง

4.พื้นที่ที่ใช้ในการทำกิจกรรมไม่ควรเป็นที่แคบ ควรเป็นสนามกว้างๆในบางกิจกรรม เช่น กิจกรรมการยกถ้ำน้ำและกิจกรรมการกรอกน้ำใส่ขวด เพราะเกี่ยวกับการเคลื่อนที่ของตัวนักเรียนและอุปกรณ์

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาถึงผลการใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell เพื่อพัฒนาทักษะทางด้าน อื่นๆ ของนักเรียนระดับปฐมวัย เช่น พัฒนาการทางด้านสังคม พัฒนาการทางด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น

ภาษาไทย

หนังสือ

- กรมวิชาการ. (2540). *หลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3-5 ขวบ*. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์.
- เต็มสิริ เนาวรังสี. (2544). *ครูปฐมวัยกับศิลปะเด็ก*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการอนุบาลศึกษาคณะครุศาสตร์
สถาบัน ราชภัฏสวนดุสิต.
- เยวพา เฉชะคุปต์. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- _____. (2542). *กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอพี กราฟฟิกส์ ดีไซน์.
- สิริมา กัญญาอนันตพงษ์. (2553). *การวัดและประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย (ปรับปรุงแก้ไข)*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิมล ตั้งสัจจงพนธ์. (2540). "กิจกรรมทักษะการทรงตัวสำหรับเด็กปฐมวัย" การศึกษาปฐมวัย.1(1): 27.
- สุนนา พานิช. (2531). *การเตรียมความพร้อมเด็กเล็ก*. ราชบุรี: โรงเรียนชุมชนเมืองราชบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ:
ครุสภาลาดพร้าว.

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

- Awareness, S. (2003). *Fine Motor Development*. (Online). Available:
[Http://www.tsbvi.edu/Outreach/seehear/spring99/finemotor.htm](http://www.tsbvi.edu/Outreach/seehear/spring99/finemotor.htm). Retrieved January 25, 2006.
- Dawson, M.A. (1957). *Guiding Language Learning*. New York : World Book.
- Fisher, J. and Terry, A. (1997). *Children's Language and the Language Arts*. Massachusetts: Allyn &
Bacon A Simon & Schuster.
- Gesell, Arnold. (1940). *The First Five Years of life : A Guide to the Study of the PreschoolChild*. New
York: Harper.
- Kaufman, H.F. (1949). *Participation in organized Activities in Selected Kentucky Localities*. Agricultural
Experiment Station Bulletin
- Mayesky, M. and others. (1998). *Creative Activities for Young Children*. New York : Delmar.